

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 18 DIN, NEDIJAŠKA 36 DIN, PODPORNNA VEČ KOT 36 DIN. — POSAMEZNA ŠTEV. 75 PAR. UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, POLJANSKA C. 4. (ALOJZIJEVIŠČE). — ČEK. RAČ. ŠT. 16.078.

LETO V.

LJUBLJANA, PETEK 3. JANUARJA 1941.

ŠTEV. 17.

ŽELEZNA VOLJA

Železna volja velikih vojskovodij

»Ne morem! To je nemogoče!« je dejal nek častnik Aleksandru Velikemu, ko ga je sovražnik potisnil iz trdnjave.

»Izgini!« je zagrmel slavni Macedonec, »nič ni nemogoče onemu, ki ima voljo, da zmaga.« Stopil je na čelo vojske in pregnal sovražnika iz trdnjave. »Vi ste to hoteli samo na pol«, je odgovarjal slavni ruski general Suvorov ljudem, ki so mu hodili tožiti, da nimajo uspehov. Besedam »ne morem«, »ne znam«, »nemogoče« ni dajal nobene pomena, odgovarjal je na vse: »Uči se! Delaj! Ubogaj!«

Napoleon je obiskoval v Egiptu bolnice kužno bolnih. S tem je hotel pokazati, da čvrsta volja lahko premaga tudi strahoto kuge. Volja, kakor je bila Napoleonova, ni le zdravilo za telo, ampak tudi pobuda za velika dela. Taka volja je mnoge dvignila iz smrtne postelje in jih naredila sposobne, da so pokazali čudesa hrabrosti.

Zgled pisatelja Walterja Scotta

Walter Scott je bil v svojem petinpetdesetem letu zadolžen za dva in pol milijona. Čeprav je prišel že v leta, se je odločil, da bo izplačal svoj dolg do poslednje pare — in svojo besedo je tudi držal. Čvrsta odločitev je dala njegovemu duhu in telesu sposobnost in moč za

KAR JE V TELESU DUŠA...

Kar je v telesu duša, to so v svetu kristjani. Duša prešinja vse ude telesa, kristjani prešinjajo mesta sveta. Čeprav prebiva duša v telesu, vendar ni od telesa; tudi kristjani bivajo na svetu, a niso od sveta. Nevidna duša je shranjena v vidnem telesu; življenje kristjanov na svetu je sicer vidno, a nevidna ostaja njih vernost. Meso sovraži dušo in se bori proti njej, ki mu ni naredila nič hudega, a mu brani vdajati se strastem: tako sovraži tudi svet kristjane, ki mu nočejo nič hudega, a se upirajo slastem. Duša pa ljubi ude in meso, ki jo sovražijo; tudi kristjani ljubijo tiste, ki jih sovražijo. Čeprav je duša zaprta v telesu, vendar prav ona vzdržuje telo; tudi s kristjani postopa svet, kakor da so v ječi, in vendar prav oni vzdržujejo svet. Neumrljiva duša prebiva v umrljivem šotoru; kristjani tudi prebivajo v umrljivem svetu in čakajo večnosti v nebesih. Če trdo postopaš z dušo pri jedi in pijači, se utrjuje; tudi kristjani v trpljenju rastejo

od dne do dne.

PISMO DIOGNETU

poglavje 6.

2. stol. po

Kr.

delo. Vsaka žilica, vsak živec v njem je govoril: »Dolg mora biti plačan!« Volja je povečala silo njegovih možgan in mu vodila pero. Dolg je bil poplačan. »Strašno trpim«, je zapisal v dnevnik »in večkrat želim, da bi legel in da bi zaspal večno spanje, a svojo odločitev hočem izvesti do kraja.« Njegova silna volja je delovala še takrat, ko je njegov duh postal povsem nesposoben za delo.

Nemogoče, beseda norcev

»Človeku, ki hoče, ni nič nemogočega. Če je kaj potrebno, naj se izvede; to je zakon za vsak uspeh.« pravi Mirabeau.

Nekdo je dejal angleškemu državniku Pittu, da je izvršitev neke zadeve nemogoča. »Jaz se ne oziram na nemožnost!« odvrne Pitt. Njegova moč v parlamentu je bila

nadčloveška, njegova kraljevska volja je premagala tudi najponosnejšega velikana. »Nemogoče«, je dejal Napoleon, »je beseda iz besednjaka norcev.«

Kakšno silno voljo je imel Darwin! Gotovo nikdar zdrav je trpel hude telesne bolečine, poznane le

njegovi ženi, pa je vendar bil neizčrpno potrpežljiv. »Štirideset let«, pripoveduje njegov sin, »ni bil niti en dan popolnoma zdrav.« Kljub temu se je štirideset let trudil, da bi bil razpoložen pri delu, ki bi se ga branili tudi najbolj zdravi ljudje. Bil je v delu neverjetno

vztrajen. Govoril je: »Človek ne more biti samo s polovico duše pri delu.« Kot primer njegove velike potrpežljivosti, vztrajnosti in temeljitosti se navaja, da je za zbiranje materiala enega svojega dela rabil dvajset let in na drugem je delal polnih trideset let.

Posvečuj Gospodov dan!

V sedanjem zgodovinskem času se zlasti jasno razodeva vsa beda in suhota modernega človeka, ki se izgublja v temi raznih ideologij, ki mu ne morejo dati jasnosti. Moderni človek je zašel na stran pota, išoč človeških idealov po poteh, ki niso pota Kristusa in njegove Cerkev. Posledica tega je skrajni laicizem in zlata doba individualizma. Človek hoče doseči zase vse pravice, ne glede na to, komu bo to na škodo. Zašel je tako daleč, da je začel celo Bogu odreka ti njegove pravice.

Moderni človek je ponižal zlasti nedeljo. Odvzel jo je Bogu in jo uslužil sebi. Nedelje ne obhaja niti po cerkvenem zakoniku, kaj šele v duhu liturgije in poglobitve duha. Ta dan imajo ljudje časa za vse mogoče stvari, samo za Boga ga nimajo. Posledica tega je tisti »nedeljski dolgčas«, ki ga zlasti po mestih tako preganjajo. Ta duhovni »dolgčas«, prav za prav duhovna potrto, je nagrada za tiste, ki nedelje ne posvečujejo.

Vsi moderni učenjaki, sociologi in zdravniki, so mnenja, da je s higienskega in psihološkega stališča nedeljski počitek neobhodno potreben. Pomanjkanje nedeljskega počitka telesa in duše je resnično krajšanje življenja in življenjskega veselja. Tudi s socialnega stališča je nedelja prav tako potrebna. Ni vseeno, na kateri dan, marveč biti mora stalen in isti za vse, dan skupnega počitka in miru. Tudi počitek mora biti javen, ne samo za nekatere poedince, ampak za celo družbo, socialen.

Moderni človek je kot druge duhovne vrednote potvoril tudi Gospodov dan. Bog zato kaznuje ljudi z dolgočasjem in naveličanostjo, ki je ena najhujših kazni. Tak človek živi brez milosti,

kar povzroča stalne konflikte. Zato je naš čas doba vojne, čas dvoboja med dušo in telesom.

Ta boj je najhujši v človeku. Danes se toliko govori o drami in o dramatskih osebnostih. Tega je polna literatura, film in žurnalistika. Kjer je drama, tam je konflikt, nemir in napetost. V nobenem modernem romanu niti najmanjše sledi o vplivu milosti. Opisujejo se nagoni, značaji, temperamenti, nikjer pa nadnaravno življenje, življenje milosti.

Devetnajsto stoletje je stremelo za tem, da čim bolj obogati. Prav isto je danes. Dimniki tovarn sploh ne smejo vedeti za nedeljo. Toda tisti, ki uživajo po barih in gostilnah, nikoli ne pomislijo, da ni nič bolj ponižujočega za delavca, kot če vidi, da mora on v nedeljo na delo, drugi ljudje pa gredo nedeljsko oblečeni in v lepih toaletah v cerkev ali na sprehod.

Ko so leta 1846. nekateri poslanci v angleškem parlamentu stavili zakonski predlog, naj se ukine nedelja, češ da nedeljski počitek škoduje napredku trgovine, je vstal znani angleški zgodovinar Macaulay in govoril v obrambo nedelje: »Vi pravite, da bi Anglija bila danes bogatejša in naprednejša, če bi ne bilo zadnja tri stoletja nedeljskega počitka. Ali res verjamete, da bi bilo tako? Jaz sam ne verjem, da bi bili v tem slučaju mi danes narod beračev. Proizvodnja bi bila veliko manjša, kot je bila. In Anglija bi ne bila tako produktivna. Mi smo bogati, ker smo spoštovali nedeljo. Nedelja ni bila nikoli izgubljen dan. V nedeljo, ko je prekinjeno delo po vseh tovarnah, na poljih in bankah, se odpočiva človek, stroj nad stroji, brez katerega so vsi izumi mehanike in fizike brez

vrednosti. Odpočije in okrepi se, da more v ponedeljek spet nadaljevati s svojim delom z vse večjim elanom in vedrostjo; in to napravi narod boljši, močnejši, bolj zdrav in pameten.«

Nedavno je neki marksistični prvak na delavskem zborovanju v Dounau izjavil: »Moderna družba bi morala sprejeti srednjeveški koledar. Cerkev je zagotovila delavcem 52 nedelj in 28 drugih prazničnih dni, skupaj 80 dni počitka. To je bilo sijajno!«

Materialne dobrine so postale naš cilj, namesto da bi bile sredstvo. Skrbimo samo za svojo gospodarsko eksistenco. Bogati so s tem zlasti zaposleni, ker jim ni nikoli dosti. Cerkev nam podaja prelepo molitev: »Ne daj mi, Gospod, ne revščine ne bogastva, ampak podeli mi samo to, kar mi je potrebno za življenje.«

V tej molitvi je rešitev našega gospodarskega, in materialnega problema.

NAŠA POT I.

Nekaj smernic katoliškemu dijaštvu

je izšla v drugi izdaji.

Napisali: dr. Basaj, Gabrovšek, dr. Grivec, dr. Turk, dr. Ušeničnik in dr. Zupan.

Uvod je napisal prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman.

Cene: za dijake naročnike »Borcev« 4 din (vezana 8.—), za nedijake naročnike in dijake nenaročnike 6 din (vezana 11.—), za ostale 8 din (vezana 14.—).

MOČ LEPEGA ZGLEDA

DVA PRI ZAJTRKU

Premožen trgovec je neko jutro pospravil obilen zajtrk, — to je bilo njegovo prvo opravilo dneva — prižgal cigaro in stopil k oknu. Spodaj na trgu je opazil pometaća, ki je že nekaj ur delal, kako je iz papirja pravkar odvil skromen zajtrk in si pri vodnjaku natočil mrzle vode. Preden je jedel in pil, je za hip snel pokrivalo, napravil križ in se hvaležno ozrl proti nebu. Bogatega in rejenega moža zgoraj ob oknu je zajel občutek globokega sramu.

SIROMAK JE VPLIVAL NA BOGATINA

»Koliko bolje se mi godi,« si je očital, »kakor temu siromaku, pa koliko let že nisem mislil na to, da bi se Bogu zahvalil. Zares, če živali še cigaro dam v usta, pa se ne bom v obnašanju prav nič, ločil od nje.«

V začudenje cele družine so odselej v njegovi hiši molili pred jedjo in po jedi.

Kdo bi si bil mislil, da bo ravnanje ubogega pometaća imelo

takšne posledice. Najmanj je nato mislil siromak sam; saj se mu niti sanjalo ni, da se bo zanj kdo zmenil. A kakor je bilo njegovo dejanje neznanostno, je vseeno imele velik vpliv.

ALI SE ZAVEDAMO, KAKŠNO MOČ IMA ZGLED ?

Katoličani se dostikrat premalo zavedamo važnosti lepega zgleda. Velikokrat niti slutimo ne, da nas ljudje opazujejo in da v svojem življenju gradimo ali podiramo v okolju, ki nas je vanj božja previdnost postavila. Človek je družabno bitje. Sleherno naše dejanje odmeva v okolju, v katerem živimo in delamo. Na stotine oči je včasih uprtih v nas in mi na to ne mislimo. Nismo torej odgovorni le zase, marveč tudi za okolico. Sonce vedno izžareva ter s svojimi žarki enkrat budi življenje, drugič pa prinaša smrt in puščanje. Tudi človek vedno izžareva dober ali slab vpliv.

Pridejo trenutki, ko množica kar čaka, da ji damo lep zgled,

ko položaj naravnost kriči po plemenitem dejanju. V vagon zaide grda kvanta. Popotnikom postane tesno pri srcu; početje se jim gabi, a nihče se ne zgane, nobeden si ne upa na dan z odločno besedo. Zakaj se ne bi ti dvignil in rešil potnike mučnega stanja. Kako lepa prilika, da podpreš slabotne v veri in jim daš lep zgled!

Ljudje so boječi; liberalizem jim je vbrizgal strupa, ki mu pravimo strahopetnost, strah jih je zgledov, ki pritegnejo, zgledov heroičnega junaštva.

VSE POSNEMA

Svet je danes silno nagnjen k posnemanju. Vsi se ozirajo po modi dneva; vsak hoče biti kar najbolj modern. Zato posnema in zopet posnema. Tudi iz tega razloga ima lep zgled v današnjih dneh velik pomen.

Trudimo se, da bomo dajali lep zgled z življenjem, kadar pa nastopi prilika, da damo lep zgled tudi z moško besedo, ne bodimo strahopetni!

KAJ JE S KATOLIŠKO KNJIŽEVNOSTJO?

Anketa francoskega dnevnika La Croix o katoliški književnosti, o kateri je poročal že tudi naš list, je vzbudila v Franciji veliko zanimanje. Uredništvo prejema mnogo odgovorov, ki poudarjajo pomen te ankete in izražajo svojo mnenje.

KAJ MISLI FRANCOŠKA MATI?

Neka mati iz južne Francije piše: Anketa je izredno pomembna. Kajti doslej je katoliško v književnosti pomenilo isto kot slabokrvno in brezpomembno, dočim sta se nenravnost in brezbožnost šopirila po izzivajoče vabečih straneh. Če kot mati odgovorjam na anketo samo s praktičnega vidika, mislim, da mora biti naša nova (katoliška) književnost zanimiva, vzgojna, da, celo preoblikovalna proti napačnim nazorom, ki so nas doslej kar dušili. Najbolj uspešen za to je roman, ki je kos življenja in ki močno vpliva. Kdo bo precenil škodo, ki so jo povzročili pornografski romani?

Pa ne samo ti, saj te so nekateri vendar še načelno odklanjali, temveč tudi nešteti tk. in »nepoporečni« romani brez vrednosti, brez lepote, prenatrpani z neko čustvenostjo, da je od nje bolela glava; ti romani so nam poglede na življenje in posebno vse, kar je v zvezi z ljubeznijo, grdo umazali. Ti romani so le uspavali našo mladost, hromeli voljo, pačili razum. Verjemite mi, mnogo življenj so zastropili. O, da bi se današnji pisatelji zavedali svoje odgovornosti in spoznali, kaj me matere v letu 1940. pričakujemo od njih: da nas podprejo pri vzgoji. Ko bi jim mogla povedati, kaj mislijo, pričakujejo in upajo od njih francoske matere v tej težki uri, v tej veliki obnovi, ki jo more katoliška književnost močno pospešiti.

PRAVILNA ZAHTEVA

Neki M. B. ugotavlja: Dovolj nam je takim imenovanih katoliških pisateljev, ki s svojim življenjem svojo misel sramote! Zahtevamo

od vsakogar, ki se bo lotil vzvišenih stvari, evangelija, čistega srca in čistih rok! Govoričenje v napihnjenem slogu ne pride do srca, ne zagrabi. Glede oblike pa sodi: Če bi mogli v sonete, kakršne je pisal J. M. de Heredia, v te čudovite posode, vlti globokega liturgičnega in francoskega življenja, bi bila to za Cerkev in domovino velika korist.

NEKATOLIŠKI PISATELJI OBDELAVAJO VČASIH KATOLIŠKA VPRAŠANJA

Sodelavec dnevnika La Croix Jean Champonier je napisal obširen odgovor na anketo. Imamo literarno slabe in dobre knjige. Žal je tudi katoliška književnost na obeh straneh. Pobijajmo tisto književnost, ki si privzema naslov katoliški samo zato, da z njim pokrije svoje siromaštvo. To je zelo koristno delo. Naj izgine vse tisto, kar daje katoliški stvari le pust priokus in drugega nič!

15. novembra preteklega leta je proslavilo katoliško vseučilišče v Fribourgu v Švici petdesetletnico svojega obstoja. Vseučilišče ima tri fakultete: bogoslovno, pravno in filozofsko. Vzdržuje ga prebivalstvo fribourškega kantona.

V srednjem veku je imela Švica svoje vseučilišče v Baslu, ki ga je ustanovil slavni humanist Enej Silvij Piccolomini, poznejši papež Pij II. L. 1528. je prišlo to vseučilišče v protestantske roke. Švicarski katoliki so zato ustanovili vseučilišče v Fribourgu (Kanton je $\frac{2}{3}$ francoski). Od tedaj je Fribourg središče vsega katoliškega gibanja Švice. A vseučilišče je kmalu prenehalo delovati zaradi preprirov med kantoni. Skrb za višjo znanstveno izobrazbo so prevzeli jezuiti s svojimi slovitimi liceji. Liberalizem, ki se je v 19. stoletju ukoreninil tudi v švicarski federalni republiki, je primoral švicarske katolike, da zopet začno misliti na vrhovni katoliški znanstveni zavod, ki bi bil na višini državnih vseučilišč v Bernu in Zürichu. Tako je prišlo do ustanovitve fribourškega vseučilišča l. 1889.

Fribourško vseučilišče je postalo mednarodno: obiskujejo ga akademiki vsega sveta in tudi profesorski zbor je sestavljen iz $\frac{3}{4}$ nešvicarjev. (Na njem je bil nekaj časa izredni profesor Slovenec dr. Vladimir Levec (1877-1904). Predaval je nemško pravno zgodovino. Iz naše države hodijo na fribourško vseučilišče študirat zlasti hrvatski katoliški dijaki.

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (A. Trontelj).

Lov na otakih

»Če mi ne zaupaš, je tvoja stvar. Tvoje ljudi bom izkrcal na prvem otoku, tu ne pomaga noben ugovor. In če sam počenjaš neumnosti, vedi, da imam oblast jaz!«

Haraguro poda svojemu nasprotniku orožje. Kenboka da povelje, da pristanejo na prvem otoku in tam izpostavijo ronine. Potem se vrne v svojo kajuto.

Haraguro mu pripoveduje o svojem lovu, pokaže kajcoku sled, ki ne more daleč od njih voditi skozi lkiški preliv. Spet ga prime lovška strast in skoraj bi pozabil na svoj položaj.

Kenboka opiše svojim ljudem ladjo, na katero morajo paziti. Haraguro ostane v kajuti. Spet je ves v napetem pričakovanju. Saj je zopet na ladji, ki zasleduje njegov plen. — —

Počasi se padre-samova ladjica približuje lkiškemu prelivu. On in njegovi spremljevalci ne pričakujejo ničesar slabega. Med veslanjem veselo pojo. Lepo zveni njihova pesem preko morske gladine.

Ko se od severa približuje kajcokova džunka, se zanjo niti ne zmenijo. Haragurove ladjice poznajo, morskih razbojnikov pa se jim ni treba bati. Toliko bolj so prestrašeni, ko jim ukažejo, naj se približajo in ko se na krovu pojavi Haraguro in jim v družbi še z nekom naznani, da so ujetniki.

To pride kot strela z jasnega. Toda odpor je nemogoč. Potrli sledijo poveljem. Sedaj je bilo vendar vse zastoj.

Edino padre-sama ostane nespremenjen. Njegovo upanje je Bog. Pripravljen stopa pred sovražnike, ki ga vlečejo k zaslišanju. Kenboka veli duhovniku, naj se vsede in ga vpraša:

»Ali si ti Nakaura-dono, bonec krščanskega Boga?«

»Da, jaz sem!«

»Veš, da te iščejo in da si zaradi izdajstva nad domovino obsojen na smrt? Ne bom te pa prepeljal v Jamaguči, kakor hoče Haraguro, ampak boš predan v Hicen, v čigar področju smo te našli. Svobode ti ne morem dati. Kaj mora storiti plemenitaš, preden pridejo krvniki, veš. V svoji ječi boš vedno našel bodalo.«

»Nikoli ne bom uporabil orožja proti sebi. Postava našega Boga nam prepoveduje posegati v njegovo pravico nad življenjem.«

»Žalostna postava, ki te ne pusti, da bi umrl kot vitez! Torej orožje bo tam. In ljudje, ki jih imaš s seboj, niso bonci?«

»Ne, ubogi ribiči so. Svoje življenje so žrtvovali za mojo svobodo. Pusti jim prosto pot, če ste iskali samo mene!«

»Nočem jih! Lahko ostanejo na Kagara-simi... Ali jih hočeš še enkrat videti?«

»Da, rad bi jih še enkrat, poslednjič blagoslovil.«

Kristjani pridejo k svojemu padre-sami in Kenboka potegne Haraguro s seboj ven. Noče motiti slovesa za vse življenje. Kaj ga brigajo kristjani! Njemu niso nič naredili. Samo zaslužek dajejo danes in to je edino, za kar se zanima vsak kajcoku.

Padre-sama in njegovi zvesti! Ubogi ribiči kleče okoli njega in on dvigne roke ter jih blagoslovi.

Kenboka vstopi in jih priganja k odhodu. Poslednjič se objamejo in tedaj se Akira vrže svojemu padre-samu k nogam:

»Padre-sama, ostati hočem pri tebi! Obljubil si mi, da to smem, da bom postal duhovnik. Brez tebe tega ne morem.«

Nakaura boža dečkovo glavico. Mali deček se mu je s svojo čisto dušo in veselim srcem zelo priljubil. Toda tolike žrtve ne more zahtevati. Kenboka pa kratko odloči:

»Plemenitaš si. Lahko ostane pri tebi za služabnika.«

V svojem veselju se vrže mali pred kajcoka in se mu globoko priklanja. Morski razbojnik pa se smeji. Mali, pogumni deček mu ugaja. Še zahvaljuje se mu, ko gre morda celo v smrt!

Že naslednjega dne pristanejo morski razbojniki v Kenbokovi domovini, na otoku Do-sima. Tam ima mogočen grad. Tudi plemenit samuraj je, kajti kajcokovo delo nikakor ni brezčasno.

Pred Haraguro, roninom brez posesti, ima malo obzirnosti. To mu kaže tudi na zunaj. Nekaj dni po prihodu na Do-simo se zelo spreta. Haraguro je ogorčen:

»Čas je, da spraviva bonca v Sago. Daj mi ljudi, peljal ga bom tja. V Sagi bova delila.«

»Tako ne bova napravila. Ali veš, da bo dajmijo plačal? Ne, pisal mi bom, da sva ujela slavnega bonca in naj mi pošlje sla z dvesto maji, ki so jih obljubili v Jamaguči.«

»Polovico bom dobil jaz!«

»Polovico? Haha! Tudi brez tebe bi ujeli bonca. Ti sam si s svojimi dvournimi besedami že preveč izdal. Kolik je tvoj zaslužek pri tem?«

(Dalje prihodnjič.)